

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/16/913

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson,
Otsuse tegemise aeg ja koht	01.07.2016 Tallinnas,
Vaide esitamise aeg	13.05.2016
Teabevaldaja	Riigimetsa Majandamise Keskus aadress: Toompuiestee 24, 10149 Tallinn e-posti aadress: rmk@rmk.ee
Vaide esitaja	FIE Toomas Land aadress: Orava küla, Orava vald, 64101 Põlva maakond
Vaide esitaja esindaja	Indrek Kangur, Advokaat, Advokaadibüroo Varul AS aadress: Ahtri 6a, 10151 Tallinn e-posti aadress: indrek.kangur@varul.com

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) **jätta vaie rahuldamata, kuna vaide esitaja on palunud vaide esemeks olevad dokumendid ka kohtul kohtumenetluse raames välja nõuda. Seega rakendub antud juhul dokumentide küsimisele halduskohtumenetluse seadus, mille üle Andmekaitse Inspektsioonil puudub järelevalvepädevus, mitte avaliku teabe seadus.**
- 2) **teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 04.05.2016 esitas vaide esitaja Riigimetsa Majandamise Keskusele (RMK) teabenõude Väike-Ameerika 19 / 10129 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee
Registrikood 70004235

- kvalifitseerimisdokumentide edastamiseks riigihankes nr 171686.
2. 06.05.2016 esitas vaide esitaja samas riigihanke vaidmenetluse raames kohtule kaebuse ja esialgse õiguskaitse taotluse riigihanke vaidluskomisjoni otsuse peale. Nimetatud kaebuses palus vaide esitaja kohtul RMK-lt välja nõuda samad dokumendid ja edastada talle, mida vaide esitaja oli 04.05.2016 küsinud teabenõude korras ka RMK-lt.
 3. 10.05.2016 keeldus RMK teabenõude täitmisest põhjusel, et küsitud dokumendid sisaldavad ärisaladust.
 4. 13.05.2016 esitas vaide esitaja Andmekaitse Inspeksioonile vaide teabenõude täitmata jätmise peale.
 5. Kuna vaides esinesid puudused palus Andmekaitse Inspeksioon 20.05.2016 vaide esitajal vaides esinevad puudused kõrvaldada.
 6. 23.05.2016 kõrvaldas vaide esitaja vaides esinevad puudused ning inspeksioon võttis vaide menetlusse.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide ese:

Käesolev vaie esitatakse Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi RMK) 10.05.2016 otsusele, millega jäeti rahuldamata vaide esitaja teabenõue seoses riigihankega nr 171686.

Asjaolud:

RMK viib lihtsustatud korras tellitava teenuse hankemenetlusena läbi riigihanget nr 171686 „Lageraie- ja kokkuveoteenuste tellimine 2016-3. RMK riigihangete osakonna juhataja 05.04.2016 käskkirjaga nr 1-47.1022/5 ja käskkirjaga nr 47.1022/6 on hankija teinud hankemenetluses osalevate pakkujate osas kvalifitseerimise ning pakkumuste vastavaks ja edukaks tunnistamise otsused. Käesoleva vaide esitaja on viidatud hankija käskkirjalised otsused 07.04.2016 esitatud kaebusega vaidlustanud. Riigihangete vaidlustuskomisjon on oma 28.04.2016 otsusega vaidlustuse osaliselt rahuldanud. Vaide esitaja on riigihangete vaidlustuskomisjoni 28.04.2016 otsuse peale esitanud kaebuse Tallinna Halduskohtule. Halduskohus on kaebuse menetlusse võtnud ning arutab seda haldusasjas nr 3-16-874.

*Vaidlustusmenetluses hankija poolt 12.04.2016 esitatud seisukohtades on RMK selgitanud, et kvalifitseerimise sisulise kontrolli teostamiseks on võimalik esitatud arved ja tõendid kätte saada riigihangete registrist ning sellel põhjusel neid hankija seisukohale lisatud ei ole. Hankija viitas, et nimetatud dokumendid on riigihangete registri kaudu kättesaadavad nii Hankijale kui ka vaidlustuskomisjonile. **Käesoleva vaide esitajal ei ole olnud nimetatud dokumentidele ligipääsu riigihangete registri kaudu vaidmenetluses ega senini ka halduskohtumenetluses.***

Eelnevast lähtuvalt esitas käesoleva vaide esitaja teabenõude RMK-le (vt Lisa 1- teabenõue ja vastus), et viidatud dokumentidega tutvuda. Teabenõudes on vaide esitaja selgitanud, et viidatud dokumentide näol on tegemist pakkuja kvalifitseerimistingimusele vastavuse sisulist kontrolli võimaldavat teavet kandvate dokumentidega, millega tutvumise õigus on vaidlustajal AvTS § 28 lg 1 p 20 kohaselt. Teabenõude esitaja palus RMK-l väljastada digitaalsel kujul meiliaadressile indrek.kangur@varul.com järgnevad, riigihankes nr 171686 hankijale

edastatud dokumendid: 1) OÜ Vikingmodum poolt Töörõõm OÜ-le esitatud arveid ja tõendeid nende tasumise kohta; 2) Töörõõm OÜ poolt Vikingmodum OÜ-le, ML Veod OÜ-le ja ML Varad OÜ-le esitatud arveid ja tõendeid nende tasumise kohta.

RMK on oma 10.05.2016 e-kirja vormis edastatud otsusega (vt Lisa 1) keeldunud dokumentide esitamisest. RMK on põhjendanud oma otsust asjaoluga, et tegemist võib olla konkurentsiseaduse § 63 lg 1 kohase ärisaladusena mõistetava teabega. RMK on pöördunud päringuga ühispakkujate esindaja OÜ Vikingmodum poole selgitamaks välja, kas dokumentides sisaldub ärisaladus. Ühispakkujate esindaja OÜ Vikingmodum on RMK sõnul asunud seisukohale, et kõnealused dokumendid sisaldavad ärisaladust ning ühispakkujad ei soovi nende väljastamist kolmandatele isikutele. Seetõttu on RMK jätnud teabenõude rahuldamata.

Vaide esitamise põhjendused:

Teabenõude täitmisest keeldumise alused on sätestatud AvTS §-s 23. Seega teabevaldaja võib keelduda teabenõude täitmisest üksnes alustel, mis on loetletud AvTS §-s 23, sealhulgas AvTS §-s 35 sätestatud juurdepääsupiirangute kohaselt.

Käesoleval juhul on RMK oma 10.05.2016 otsuses lakooniliselt viidanud, et välja nõutud dokumentides võib olla ärisaladusena mõistetavat teavet. Samuti viidatakse, et hankemenetluses oma kvalifikatsiooni tõendamiseks dokumendid esitanud OÜ Vikingmodum on pidanud dokumentides sisalduvaid andmeid ärisaladuseks. Sellistel asjaoludel on RMK jätnud teabenõude rahuldamata. Vaide esitaja juhib tähelepanu, et RMK ei ole oma otsuses viidanud AvTS §-s 23 või AvTS §-s 35 sätestatud alustele ega mingil viisil põhjendanud, millist dokumentides sisalduvat infot käsitletakse kui ärisaladust ning millistel alustel ei ole seda võimalik teabetaotluse esitajale edastada.

Vaide esitaja selgitab, et välja nõutud dokumentide näol on tegemist dokumentidega, mis tõendavad pakkujate sisulist vastavust või mittevastavust kvalifitseerimistingimustele. Asjaolu, et vaide esitajal ei ole võimaldatud dokumentidega tutvuda vaidlustusmenetluses ega siiani ka halduskohtumenetluses on lubamatult pannud vaide esitaja menetluslikult ebavõrdsesse positsiooni võrreldes RMK-ga. RMK on hankijana vaidlusaluste dokumentide põhjal teinud hankemenetluses kvalifitseerimisotsuse, mille vaide esitaja on vaidlustanud.

Asjaolu, et vaide esitajal ei ole võimaldatud hankija valduses oleva dokumentatsiooniga tutvuda ei võimalda vaide esitajal sisuliselt kontrollida, kas kvalifitseeritud ühispakkujad ka tegelikult hankemenetluses sätestatud kvalifitseerimistingimustele vastavad. Vaide esitaja selgitab, et on loomulik, et OÜ Vikingmodum teeb kõik endast oleneva, et takistada vaide esitajat saavutamaks positiivset lahendit vaidlustuskomisjonis või halduskohtus kuivõrd see tähendaks, et ühispakkujad sh OÜ Vikingmodum kaotab võimaluse sõlmida hankeleping.

Sellises olukorras peab RMK hankijana ja avalik-õigusliku asutusena lähtuma dokumentide väljastamisel seadusest ning sisuliselt põhjendama oma otsust, millega keeldutakse andmeid avaldamast, mitte lähtuma vaidlustusmenetluse ühe poole - OÜ Vikingmodum soovidest. Vastasel korral rikutakse riigihanke läbipaistvuse ja efektiivsuse põhimõtteid. Käesoleval juhul ei ole RMK esitanud mitte ühtegi avaliku teabe seadusest tulenevat alust ega sisulist põhjendust teabenõude rahuldamata jätmiseks.

Vaide esitaja selgitab, et ärisaladuse mõiste ei ole Eesti õiguskorras üheselt defineeritud (vt Riigikohtu 8. juuni 2009. a otsus asjas nr 3-1-1-46-09, p 10.2). Tõsi, konkurentsiseaduse § 63

lg 1 sätestab näitliku loetelu andmetest, mida võib käsitleda kui ärisaladust. See aga ei tähenda, et KonkS §-s 63 lg 1 nimetatud dokumendid või mistahes muud dokumendid võiksid automaatselt kvalifitseeruda ärisaladust kandvateks dokumentideks. Otse vastupidi tuleb iga ärisaladust kandva andmekandja puhul teabevaldajal põhjendada ning tõendada, miks teatud info on käsitletav kui ärisaladus ning miks seda ärisaladusena kaitsta on vaja. Vaide esitaja on seisukohal, et OÜ Vikingmodum poolt Töörõõm OÜ-le esitatud arved ja tõendid nende tasumise kohta ning Töörõõm OÜ poolt Vikingmodum OÜ-le, ML Veod OÜ-le ja ML Varad OÜ-le esitatud arved ja tõendid nende tasumise kohta ei kannu endas ärisaladust ning kuuluvad RMK kui hankija poolt avaldamisele AvTS § 28 lg 1 p 20 kohaselt.

Eelnevast lähtuvalt palub vaide esitaja

1. Rahuldada vaie ning teha ettekirjutus, millega kohustada Riigimetsa Majandamise Keskust digitaalsel kujul väljastama meiliaadressile indrek.kangur@varul.com järgnevad, riigihankes nr 171686 hankijale edastatud dokumendid: OÜ Vikingmodum poolt Töörõõm OÜ-le esitatud arveid ja tõendeid nende tasumise kohta; Töörõõm OÜ poolt Vikingmodum OÜ-le, ML Veod OÜ-le ja ML Varad OÜ-le esitatud arveid ja tõendeid nende tasumise kohta.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

RMK korraldab vastavalt RHS § 19 lihtsustatud korras teenuste tellimise riigihanget „Lageraie- ja kokkuveoteenuste tellimine“ (viitenumber 171686). Hankemenetluses esitati 37 pakkumust, sealhulgas esitas pakkumuse ka FIE Toomas Land. Kuna FIE Toomas Land pakkumus ei osutunud edukaks, siis esitas FIE Toomas Land Rahandusministeeriumi juures asuvalle riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi – VAKO) 07.04.2016 vaidlustuse, mille vaidlustas kõikide edukaks tunnistatud konkureerivate pakkujate suhtes tehtud kvalifitseerimise otsused, samuti nende pakkumuste vastavaks ja edukaks tunnustamise otsused (kokku 33 otsust).

VAKO 28.04.2016 otsusega rahuldati FIE Toomas Land vaidlustus osaliselt ja tunnistati kehtetuks hankija otsused Kaljumets OÜ kvalifitseerimiseks ning tema pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnustamiseks. Ülejäänud 10 pakkuja osas tehtud otsused jättis VAKO jõusse. FIE Toomas Land ei olnud VAKO otsusega rahul ja pöördus edasi kaebusega halduskohtusse, asi on jätkuvalt Tallinna Halduskohtu menetluses (haldusasi nr 3-16-874) – istung toimus 01.06.2016, kohus lubas teha otsuse 22.06.2016.

FIE Toomas Land esindajana esitas advokaat Indrek Kangur RMK-le 04.05.2016 teabenõude, milles nõudis OÜ Vikingmodum poolt Töörõõm OÜ-le esitatud arveid ja tõendeid nende tasumise kohta ning Töörõõm OÜ poolt Vikingmodum OÜ-le, ML Veod OÜ-le ja ML Varad OÜ-le esitatud arveid ja tõendeid nende tasumise kohta. Ehkki teabenõue oli pealkirjastatud kui „Teabenõue kvalifitseerimisdokumentide esitamiseks RMK hankes nr 171686“, siis teabenõudes nimetatud dokumentide näol ei ole tegemist kvalifitseerimisdokumentidega.

FIE Toomas Land vaidlustas konkureerivate pakkujate suhtes tehtud kvalifitseerimise otsused väitega, et konkureerivad pakkujad ei vasta tehnilise ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimise tingimusele nr 2, mille kohaselt peab pakkuja omama 2015. aastal lepingulisel alusel teenusena osutatud raie- ja kokkuveoteenuse osutamise kogemust 1. hankeosas vähemalt 45 000 m³ raieteenuse mahtu ja 45 000 m³ kokkuveoteenuse mahtu iga pakutava hankelepingu mahu (275 000 m³) kohta. Sellele nõudele vastavuse tõendamiseks pidi pakkuja esitama andmed 2015. aastal lepingu alusel teenusena teostatud raie- ja kokkuveoteenuste mahtude kohta (Lisa 2,

vorm 7). Nimetatu kohta tuli pakkujal esitada ka teiselt lepingupoolelt kinnitus tööde teostamise ja mahtude kohta, v.a RMK-le teostatud tööde puhul (vt lisa nr 1). Seega on vaidlusaluse kvalifitseerimise tingimuse kohaselt kvalifitseerimisdokumentideks Vorm 7 ja teiste lepingupoolte kinnitused. Vaidlusalune kvalifitseerimise tingimus ja ka mitte ükski muu kvalifitseerimise tingimus ei näe ette, et kvalifitseerimisdokumentideks on arved ja tõendid nende tasumise kohta.

RHS § 43 lg 4 kohaselt on pakkumus konfidentsiaalne. Pakkumuses sisalduvat teavet võib avalikustada üksnes riigihangete seadusest sätestatud juhtudel ja ulatuses. Riigihangete seadus ei näe ette, et pakkujal oleks õigus saada konkureeriva pakkuja poolt hankijale esitatud dokumente. Riigihangete seadus ei tee erandit kvalifitseerimisdokumentide suhtes, kuid VAKO on praktikas pidanud võimalikuks vaidlustusmenetluste käigus osade (sõltuvalt asjaoludest) kvalifitseerimisdokumentide edastamist vaidlustuse esitanud konkureerivale pakkujale.

FIE Toomas Land esitas kohtueelse vaidlustusmenetluse käigus VAKO-le taotluse arvete ja nende tasumiste tõendavate dokumentide saamiseks, kuid ka VAKO keeldus arveid ja nende tasumist tõendavaid dokumente FIE-le Toomas Land edastamast. RMK-le teadaolevalt tugineb VAKO oma praktikas vastavate taotluste rahuldamata jätmisel RHS § 43 lg-le 4. Konfidentsiaalsus laieneb ka nendele dokumentidele, mida hankija on täiendavalt hankemenetluse käigus pakkujatelt nõudnud.

FIE Toomas Land esitas kohtumenetluse käigus halduskohtule taotluse arvete ja nende tasumiste tõendavate dokumentide saamiseks, kuid ka halduskohus ei rahuldanud seda taotlust. Tallinna Halduskohtu 01.06.2016 määrusega kuulutati menetlus kinniseks muuhulgas ühispakkujate OÜ Vikingmodum ja Töörõõm kahe pakkumuse osas ning piirati menetlusosaliste ligipääsu neile pakkumustele (vt lisa nr 2).

RMK ei saa täita FIE Toomas Land teabenõuet olukorras, kus RHS § 43 lg 4 keelab teabe avalikustamise, VAKO on keeldunud dokumentide edastamisest ja halduskohus on kuulutanud menetluse OÜ Vikingmodum ja Töörõõm OÜ kahe pakkumuse osas kinniseks.

Kuna toimub vaidlustusmenetlus, siis kõik taotlused tõendite väljanõudmiseks tuleb esitada vaidlust lahendavale organile – kohtueelselt VAKO-le ja kohtumenetluses halduskohtule. Üksnes VAKO ja halduskohtu pädevuses on selliste taotluste lahendamine. Nii VAKO kui ka halduskohus jätsid FIE Toomas Land vastavad taotlused rahuldamata. VAKO's toimub menetlus riigihangete seaduse kohaselt ja analoogia korras kohaldab VAKO lisaks ka tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätteid.

Halduskohtus toimub menetlus halduskohtumenetluse seadustiku kohaselt. Sellises olukorras ei saa toimuda lisaks paralleelset menetlust avaliku teabe seaduse alusel, menetlusosaline (kaebuse esitaja FIE Toomas Land) ei saa nõuda dokumente paralleelselt RMK-lt avaliku teabe seaduse alusel. Seetõttu on tuginemine avaliku teabe seaduse sätetele ekslik. Avaliku teabe seadus ei kuulu antud olukorras kohaldamisele. Avaliku teabe seaduse kohaldamine antud olukorras on vastuolus AvTS §-s 1 toodud seaduse eesmärgi ja AvTS §-s 2 toodud seaduse reguleerimisalaga. Seetõttu puudub ka Andmekaitse Inspeksioonil pädevus asjaga tegelemiseks. Teabenõudja õigusi kaitstakse riigihanke puhul vaidlustusmenetluses, käesoleval juhul juba halduskohtumenetluses.

Vastused Andmekaitse Inspeksiooni küsimustele (küsimustega samas järjekorras):

1. Riigihange nr 171686 on korraldatud avalike ülesannete täitmise (riigimetsa majandamine) raames.
2. Jah, riigihanke nr 171686 raames on veel käimas vaidemenetlus, asi on hetkel Tallinna Halduskohtu menetluses (haldusasi nr 3-16-874). Halduskohus lubas teha otsuse 22.06.2016,

kuid asja menetlus sellega veel ei lõpe – tõenäoliselt järgnevad apellatsioonimenetlus Tallinna Ringkonnakohtus ja kassatsioonimenetlus Riigikohtus.

3. Vaide esitaja poolt soovitud dokumentide puhul ei ole tegemist kvalifitseerimisdokumentidega (vt põhjendusi eelpool).

4. RHS § 43 lg 4 keelab teabe avalikustamise. Kuna see ei tee erandit ka kvalifitseerimisdokumentide suhtes, siis ei sa neid küsida ei teised pakkujad ega ka mitte kolmandad isikud. Riigihankemenetluses ei saa pärast pakkumuste esitamise tähtaja möödumist olla muid huvitatud isikuid peale pakkujate.

5. Jah.

6. Jah.

7. Ärihuve kahjustab hindade avalikustamine (tegemist ei ole arvetega, mis oleksid esitatud riigihangete tulemusena sõlmitud lepingute alusel, mistõttu ei ole hinnad avalikud). Kui FIE Toomas Land saab teada hinnad, millega konkurendid osutavad teenuseid oma klientidele, siis see võimaldab FIE Toomas Land teha konkurentide klientidele soodsamad pakkumised, mille tulemusena saab ta OÜ Vikingmodum ja Töörõõm OÜ kliendid endale või kahjustab OÜ-d Vikingmodum ja Töörõõm OÜ-d seeläbi, et edaspidiselt tuleb neil osutada teenuseid olemasolevatele klientidele odavamalt.

8. RHS § 43 lg 4 keelab teabe avalikustamise ega võimalda teabe osalist avalikustamist. Seejuures ei ole oluline, kas teave sisaldab ärisaladust või mitte.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avalik teave

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

AvTS § 1 sätestab selle seaduse eesmärgi, milleks on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igaühe juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle. Seega on teabenõude korras teabe küsimisel kõigil teabenõudjatel õigus saada teavet samas ulatuses. AvTS § 2 lg 2 p 4 kohaselt AvTS-i ei kohaldata teabele juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste, korra ja viiside osas, juhul kui need on eriseaduses või välislepingutes sätestatud teisiti.

Riigihangete seaduse (RHS) § 2 sätestab RHS reguleerimisala, mille lõike 1 kohaselt sätestab RHS riigihanke teostamise korra, riigihankega seotud subjektide õigused ja kohustused, riikliku ja haldusjärelevalve teostamise ja vaidlustuste lahendamise korra ning vastutuse RHS seaduse rikkumise eest. Kuna riigihankega seotud isikute õigused riigihanke menetluse ajal tulevad RHS-st, siis ei saa riigihankes osalejaid pidada igaüheks AvTS-i § 1 mõttes, kellele tuleb selle seaduse alusel tagada juurdepääs üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele ja luua võimalus kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle. Kui menetlusosaliste õigused ja kohustused tulenevad eriseadusest, siis taoliste juhtudele AvTS ei laine ning inspeksioonil puudub RHS seaduses sätestatu üle järelevalvepädevus.

Teabe küsimine AvTS § 28 lg 1 p 20 alusel

Antud juhul on vaide esitaja asunud seisukohale, et tema õigus teabenõudes küsitud teavet saada tuleneb AvTS § 28 lg 1 p 20. Eelnimetatud sätte kohaselt peab teabevaldaja avalikustama oma võrgulehel andmed riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse poolt teostatud ja teostatavate riigihangete kohta. Eeltoodud sätte puhul on tegemist teabega, mis tuleb teabevaldajatel

omalgatuslikult oma võrgulehel avalikustada. AvTS § 28 lg 1 punktist 20 ei tulene, et võrgulehel tuleb avalikustada kõik dokumendid, mida pakkujad on hankijale edastatud. Eeltoodud sätte kohaselt tuleb võrgulehel avalikustada teave selle kohta, milliste kaupade ostmiseks/teenuste tellimiseks on hange välja kuulutatud ning kellega on lepingud sõlmitud.

Seega ei saa Andmekaitse Inspektsioon nõustuda vaide esitaja seisukohaga, et vaide esitajal on õigus nõuda teavet AvTS § 28 lg 1 p 20 alusel, kuna eelnimetatud sätte ei reguleeri teabe küsimist teabenõude korras ning seadus ei kohusta küsitud teavet võrgulehel avalikustama.

Teabenõudele vastamine

AvTS § 17 lg 1 kohaselt täidetakse teabenõue teabenõudja poolt soovitud viisil. Juhud, millal teabevaldaja võib teabenõude täitmisest keelduda on ära toodud AvTS §-s 23. Eelnimetatud paragrahvi lõike 3 kohaselt tuleb keeldumist ka põhjendada. Antud juhul on RMK keeldunud teabenõude täitmisest põhjusel, et soovitud teave sisaldab ärisaladust, mida ei saa antud juhul välistada (näiteks sisaldavad arved ühikuhindasid). Küll aga ei saa RMK lähtuda teabe ärisaladuseks tunnistamisel ainult teise poole soovist, vaid peab hindama ärisaladuse olemasolu ning küsima vajadusel põhjendusi teiselt osapoolelt (kuidas teabe avalikustamine kahjustab ettevõtte ärihuve). Isegi juhul, kui dokument sisaldab ärisaladust või muud piiranguga teavet, ei tähenda see seda, et sellist dokumenti üldse ei väljastata. Sellisel juhul väljastatakse see osa dokumendist, millele juurdepääsupiirangud ei laiene (AvTS § 38 lg 2).

Kuna antud juhul on RMK teabenõudest täitmisest keeldumise alusena viidanud ainult ärisaladusele, siis oli vaide esitajal põhjendatud kahtlus, kas kogu soovitud teave saab olla ärisaladus. AvTS § 15 lg-st 1 tulenevalt on teabevaldaja kohustatud selgitama teabenõudjale arusaadavalt teabele juurdepääsu korda, tingimusi ja viise. Kui antud juhul oli tegemist poolelioleva kohtuvaidlusega riigihankemenetluse raames ning RMK leidis, et käimasoleva kohtumenetluse raames ei saa vaide esitaja nõuda RMK-lt dokumente AvTS-i alusel, siis oleks tulnud seda ka teabenõudjale selgitada. Seega leiab Andmekaitse Inspektsioon, et RMK ei ole teabenõudele vastamisel piisavalt täitnud teabevaldaja selgitamiskohustust. Küll aga on vastavad selgitused on ära toodud käesolevas vaideotsuses.

AKI pädevus vaide lahendamisel

AvTS § 46 sätestab, et isik, kelle AvTS-s sätestatud õigusi on rikutud võib vaidega pöörduda järelevalveorgani poole või kaebusega kohtusse. HMS § 76 lg 2 punkti 6 kohaselt peab vaides olema kinnitus, et samas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust, mida vaide esitaja on ka oma vaides kinnitanud.

Samas on vaide esitaja 06.05.2016 edastanud Tallinna Halduskohtule (kõnealuse riigihankega seoses) kaebuse ja esialgse õiguskaitse taotluse, mille punktist 34 nähtub, et vaide esitaja on taotlenud vaide esemeks olevate dokumentidega tutvumist ka VAKO kaudu, mille VAKO on jätnud rahuldamata. Samuti on vaide esitaja palunud vaide esemeks olevad dokumendid kohtul välja nõuda ning edastada ka vaide esitajale. Ehk siis on vaide esitaja vaide esemeks olevaid dokumente paralleelselt nõudnud ka kohtu kaudu. Seega on vaide esemeks olevate dokumentide puhul tegemist kohtumenetlusega seotud dokumentidega.

Kuigi antud juhul ei ole kohtule esitatud valet teabenõude täitmata jätmise peale, tuleb kohtul menetluse raames lahendada sama küsimus teabele juurdepääsu võimaldamise osa, mis on inspektsioonile edastatud vaide esemeks. Kuna taotlus kohtule dokumentide välja nõudmiseks ning vaide esitajale edastamiseks on edastatud enne vaide esitamist, siis puudub inspektsioonil pädevus vaide lahendamiseks ehk paralleelselt kohtuga samas asjas otsuse tegemiseks (kas vaide esitajal on õigus dokumentidega tutvuda või ei). Tulenevalt eelnevast leiab Andmekaitse Inspektsioon, et antud juhul on oma olemuselt tegemist olukorraga, kus samas asjas on käimas

kohtumenetlus, millisel juhul HMS § 79 lg 1 p 5 kohaselt tuleb vaie tagastada.

Lisaks eeltoodule, juhul kui kohus nõuab vaide esemeks olevad dokumendid välja ning võtab need toimiku juurde (või sisalduvad need juba vaidemenetluse toimikus ja on kohtule edastatud, mis ei ole inspeksioonile teada), siis oleks juba tegemist inspeksiooni poolt kohtumenetlusse sekkumisega, kuna kohtumenetluse dokumentidele juurdepääsu võimaldamist ja kohtudokumentide väljastamist reguleerib halduskohtumenetluse seadustik, mille üle inspeksioonil puudub samuti järelevalvepädevus. Samuti on kohus kuulutanud istungi osaliselt ka kinniseks ning on pakkujatele seadnud piirangud dokumentidega tutvumiseks. Seega ei anna ka inspeksioon hinnangut dokumentidele juurdepääsupiirangute kehtestamise õiguspärasuse osas.

Kuna vaide esitaja on kohtuasjas nr 3-16-874 menetlusosaline ning on palunud vaide esemeks olevad dokumendid ka kohtul välja nõuda ning talle edastada, siis ei saa samu dokumente paralleelselt nõuda avaliku teabe seaduse alusel. Kohtumenetluse raames dokumentide küsimine toimub menetlusseaduse korras ja alusel ning sellistel juhtudel AvTS ei kohaldu. Tulenevalt eelnevast jätab Andmekaitse Inspeksioon vaide rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel